

Posudek na rigorózní práci Mgr. Barbory Kristkové „Výběr ideálního partnera pro trvalý partnerský vztah u středoškolské mládeže“

Předložená rigorózní práce vznikla přepracováním a rozšířením diplomové práce, kterou autorka úspěšně obhájila v září 2007. Téma atraktivity není v sociální psychologii nové, ale přesto je v této oblasti mnoho neprobádaných míst. Jedním z nich je atraktivita v navazování trvalejších partnerských vztahů v období adolescence. Uchopení tohoto tématu je o to složitější, že naprostá většina dosavadních poznatků pochází ze severoamerického sociokulturního prostředí a že tyto výzkumy probíhaly u dospělých, resp. u vysokoškolských studentů. Kromě toho se autorka zdařile vyhýbá zjednodušujícím výkladům atraktivity a usiluje o její komplexní pojetí.

Teoretická část je rozšířena o některé podkapitoly a doplněna o novější i starší literaturu, což je také patrné z obsáhlejšího seznamu použité literatury. Nezbytným východiskem teoretické části je první kapitola věnovaná stručné charakteristice adolescence s důrazem na poznatky o přátelských a partnerských vztazích. Těžištěm této části je druhá kapitola věnovaná atraktivitě, jejímu vymezení, teoretickým výkladům i řadě dokumentujících empirických studií. Třetí kapitola shrnuje výčty různých vlastností, charakteristik a požadavků, jež mají dospělí na své partnery, a způsoby jejich zjištění. Autorka zde zároveň upozorňuje na to, že v poslední době se používá komplexnějších metod, jež směřují průřezem přes různé typy partnerských vztahů ke stanovení obecnějších charakteristik žádaných u partnerů.

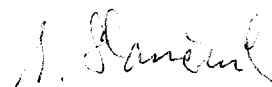
V jisté opozici oproti převažující metodologii, kdy se respondentům předkládají k posouzení významnosti seznamy vlastností sestavené na základě různých osobnostních a hodnotových dotazníků, byla v empirickém výzkumu použita prototypická metodologie. Ta je sice mnohem pracnější, ale validnější. Původní vzorek středoškolských studentů byl rozšířen o další skupinu ze středních odborných škol a učilišť. V první etapě sami adolescenti formou seznamovacího inzerátu uváděli vlastnosti a požadavky, které by si přáli mít u svých partnerů pro trvalý vztah. Redukcí tohoto mnoha položkového seznamu vznikl pro původní skupinu výčet 70, pro novou skupinu 60 slov a slovních spojení, ponechaných v původním znění (a tudíž srozumitelný adolescentům), který byl předložen jiné skupině respondentů k posouzení jejich důležitosti na pětibodové škále Likertova typu. Autorka pracuje hlavně s položkami, které se pohybují v rozmezí „důležité“ (4 body) a „velmi důležité“ (5 bodů), tj. s těmi položkami, které mají průměrnou škálovou hodnotu 4,0 a vyšší. Ve výzkumu bylo statisticky testováno sedm hypotéz, které se týkaly rozdílů mezi ženami a muži, mladšími a staršími

adolescenty a rozdíly mezi studenty středních škol (ukončení maturitní zkouškou) a studenty odborných škol (ukončení výučním listem). Všechny hypotézy byly do jisté míry potvrzeny. Při interpretaci výsledků a v diskusi autorka upozorňuje, že sice jsou k dispozici závěry jen pro dospělé, navíc získané v odlišných sociokulturních podmínkách, jiným způsobem a částečně v jiné historické době, ale přesto se jeví charakteristiky požadované u partnerů pro trvalý vztah u současné české středoškolské mládeže jako poněkud idealizované.

Mgr. Barbora Kristková prokazuje velmi dobrou znalost starších i zcela nových poznatků o dané problematice, čerpaných převážně ze zahraniční literatury. Empirická část, postavená na poměrně pracných postupech, je zpracována pečlivě, s podrobnou analýzou statistických výsledků. Rigorózní práce se vyznačuje promyšlenou koncepcí a zřetelnou korespondencí teoretické a empirické části. Na práci oceňuji zasvěcenou diskusi a věcný závěr. Získané poznatky mohou obohatit dosavadní vědění o adolescence v oblasti navazování trvalejších partnerských vztahů v tomto období.

Závěr: Rigorózní práce Mgr. Barbory Kristkové splňuje po všech stránkách požadavky na ni kladené, a proto ji doporučuji k rigoróznímu řízení.

Praha, 24. 3. 2009

I. Slaměník